

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

R J E Š E N J E

po Prijavi koncentracije privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Zagreb

Sarajevo
august, 2018. godine

Broj: UP- 05-26-1-019-12/18
Sarajevo, 08.08.2018. godine

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka d), a u vezi sa čl. 12., 14., 16., 17. i 18. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d., Vatroslava Jagića 33, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska, zastupanog po advokatu Nihadu Sijerčiću, Fra Anđela Zvizdovića 1, BC UNITIC, Tower B/II, 71000 Sarajevo, zaprimljenoj dana 10.07.2018.godine pod brojem: UP-05-26-1-019-1/18, na 34. (tridesetčetvrtj) sjednici održanoj dana 08.08.2018. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Ocjenjuje se dopuštenom koncentracija na tržištu pružanja usluga neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini koja će nastati stjecanjem kontrole privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Zagreb, nad privrednim subjektom Central osiguranje d.d. Sarajevo, kupovinom 100% dionica.
2. Ovo Rješenje o koncentraciji se upisuje u Registar koncentracija.
3. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u «Službenom glasniku BiH», službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće BiH je zaprimilo, pod brojem: UP-05-26-1-019-1/18 dana 10.07.2018. godine, Prijavu koncentracije (u daljem tekstu: Prijava) privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d., Vatroslava Jagića 33, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska (u daljem tekstu: Croatia osiguranje d.d. Zagreb ili Podnosilac prijave), zastupanog putem advokata Nihada Sijerčića, Fra Anđela Zvizdovića 1, BC UNITIC, Tower B/II, 71000 Sarajevo, kojom isti namjerava steći kontrolu nad privrednim subjektom Central osiguranje d.d., Džemala Bijedića br 39, 71 000 Sarajevo (u daljem tekstu: Central osiguranje ili ciljano društvo), kupovinom 100% dionica.

Prijava je samoinicijativno dopunjena dana 18.07.2018. godine podneskom broj: UP-05-26-1-019-2/18 i dana 24.07.2018. godine podneskom broj: UP-05-26-1-019-7/18.

Uvidom u zaprimljenu Prijavu, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da istu treba dopuniti te je u tom smislu dana 18.07.2018. godine aktom broj: UP-05-26-1-019-3/18 kao i dana 26.07.2018. godine aktom broj: UP- 05-26-1-019-8/18 uputilo Zahtjeve za dopunom Prijave koncentracije.

Podnosilac prijave je traženu dopunu dostavio dana 20.07.2018. godine podneskom broj: UP-05-26-1-019-6/18 i dana 01.08.2018. godine podneskom broj: UP- 05-26-1-019-9/18.

U međuvremenu je Konkurencijsko vijeće je, u skladu sa članom 16. stav (4) Zakona, dana 20.07.2018. godine izdalo Obavještenje o dostavljenoj Prijavi broj: UP- 05-26-1-019-4/18 u kojem su objavljeni podaci o namjeravanoj koncentraciji i to u dnevnim novinama Nezavisne novine, te tom prilikom pozvalo sve zainteresovane strane na dostavljanje pisanih komentara o provođenju iste.

Na izdato Obavještenje Konkurencijsko vijeće nije zaprimilo bilo kakve komentare.

Nakon kompletiranja Prijave Konkurencijsko vijeće je izdalo Potvrdu o kompletnoj i urednoj Prijavi, u smislu člana 30. stav (3) Zakona, dana 07.08.2018. godine aktom broj: UP- 05-26-1-019-10/18.

Konkurencijsko vijeće je iz analize Prijave utvrdilo slijedeće činjenice:

Prijava je podnesena, u smislu člana 16. stav (1) Zakona o konkurenciji obzirom da je pravni osnov predmetne koncentracije Okvirni ugovor o uvjetima kupoprodaje 100% dionica.

Podnosilac prijave je u Prijavi naveo da planira koncentraciju prijaviti i nadležnim organima za zaštitu konkurencije Republike Srbije i Republike Makedonije. U međuvremenu, Komisija za zaštitu konkurencije Republike Srbije je odobrila predmetnu koncentraciju, o čemu je Konkurencijsko vijeće obavješteno podneskom broj: UP- 05-26-1-019-2/18.

Učesnici koncentracije

Učesnici predmete koncentracije su privredni subjekti Croatia osiguranje d.d., Vatroslava Jagića 33, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska i Central osiguranje d.d., Džemala Bijedića br 39, 71 000 Sarajevo.

1.1. Privredni subjekt Croatia osiguranje, Podnosilac prijave

Privredni subjekt Croatia osiguranje d.d., Vatroslava Jagića 33, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska, registrovan je na Trgovačkom sudu u Zagrebu pod registarskim brojem 1-1431.

U većinskom je vlasništvu sa 66,12% Adris Grupe d.d. za upravljanje i ulaganje, Vladimira Nazora 1, Rovinj, Republika Hrvatska koja je registrovana na Trgovačkom sudu u Rijeci na MBS 040001061. Adris Grupa nema drugih povezanih privrednih subjekata u Bosni i Hercegovini osim povezanih subjekata preko privrednog subjekta Croatia osiguranje.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta Croatia osiguranje je pružanje usluga životnog i neživotnog osiguranja, te je danas jedna od vodećih osiguravajućih kuća u regiji.

Podnosilac prijave je na tržištu Bosne i Hercegovine također prisutan putem pružanja usluga životnog i neživotnog osiguranja.

Croatia osiguranje d.d. Zagreb je u Bosni i Hercegovini prisutan putem poslovanja sljedećih povezanih privrednih subjekata i to: Croatia osiguranje d.d. Mostar, Crotehna d.o.o. Ljubuški, Croauto d.o.o. Mostar, Croatia remont d.d. Čapljina, Hotel Hum d.o.o. Ljubuški i Ponte d.o.o. Mostar.

Povezani privredni subjekti Croatia osiguranje d.d. Zagreb u Hrvatskoj, Srbiji ili Makedoniji nemaju povezanih privrednih subjekata u BiH, osim privrednih subjekata koji su povezani preko privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar.

1.1.1. Croatia osiguranje d.d. Mostar

Privredni subjekt Croatia osiguranje d.d. Mostar, Kardinala Stepinca bb Mostar registrovan je na Općinskom sudu u Mostaru pod matičnim brojem upisa 58-01-0342-16.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar je pružanje usluga osiguranja, te je u 94,89% vlasništvu privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Zagreb.

1.1.2. CROTEHNA d.o.o. Ljubuški

Privredni subjekt CROTEHNA d.o.o. Ljubuški, Nikole Kordića b.b. Ljubuški registrovan je na Općinskom sudu u Širokom Brijegu pod matičnim brojem upisa 64-01-0168-09.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta CROTEHNA d.o.o. Ljubuški je pružanje usluga stanice za tehnički pregled vozila te je u 100% vlasništvu privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar.

1.1.3. CROAUTO d.o.o. Mostar

Privredni subjekt CROAUTO d.o.o. Mostar, Kneza Domagoja 11, Mostar registrovan je na Općinskom sudu u Mostaru pod matičnim brojem upisa 1-9441.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta CROAUTO d.o.o. Mostar je pružanje usluga stanice za tehnički pregled vozila te je u 66,79% vlasništvu privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar. Preostalih 28,0034% vlasničkog udjela posjeduje privredni subjekt Hercegovina auto d.d. Mostar, Kneza Domagoja 11, Mostar.

1.1.4. HOTEL HUM d.o.o, za ugostiteljstvo i turizam

Privredni subjekt HOTEL HUM d.o.o, za ugostiteljstvo i turizam, Nikole Kordića bb, Ljubuški registrovan je na Općinskom sudu u Širokom Brijegu pod matičnim brojem upisa 64-01-0192-10.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta HOTEL HUM d.o.o, za ugostiteljstvo i turizam je pružanje usluga iz oblasti ugostiteljstva te je u 100% vlasništvu privrednog subjekta Croatia osiguranje (80,0006% u vlasništvu privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar i 19,9994% u vlasništvu privrednog subjekta Crotehna d.o.o. Ljubuški).

1.1.5. Croatia remont d.d. Čapljina

Privredni subjekt Croatia remont d.d. Čapljina, Tasovčići bb registrovan je na Općinskom sudu u Mostaru pod matičnim brojem upisa 1-9341.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta Croatia remont d.d. Čapljina je pružanje usluga stanice za tehnički pregled vozila te je u 69,79% vlasništvu privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar.

1.1.6. PONTE d.o.o. Mostar

Privredni subjekt PONTE d.o.o. Mostar registrovan je na Općinskom sudu u Mostaru pod matičnim brojem upisa 58-01-0140-09.

Pretežna registrovana djelatnost privrednog subjekta PONTE d.o.o. Mostar je pružanje usluga zastupanja u osiguranju te je u 100% vlasništvu privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar (putem privrednog subjekta CROTEHNA d.o.o. Ljubuški).

1.2. Central osiguranje, ciljano društvo

Privredni subjekt Central osiguranje d.d., Džemala Bijedića br 39, 71 000 Sarajevo, registrovan je na Općinskom sudu u Sarajevu pod matičnim brojem upisa 65-02-0002-16.

Trenutni vlasnici/dioničari privrednog subjekta Central osiguranje su CENTAR GRADNJA d.o.o. Široki Brijeg, Fra Didaka Buntića 27, Široki Brijeg sa 30% dionica i Visoka škola „CEPS-CENTAR ZA POSLOVNE STUDIJE" Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, Kiseljak sa 70% dionica (u daljem tekstu: Prodavci).

Prodavci su u predmetnom postupku zasupani po punomoćnicima iz Marić & Co Advokatskog društva sa ograničenom odgovornošću, odnosno Ezmani Turković, advokatu (Marić and Co), Mehmeda Spahe 26, 71 000 Sarajevo.

Privredni subjekt Central osiguranje je na tržištu Bosne i Hercegovine prisutan putem pružanja usluga neživotnog osiguranja.

Ciljno društvo nema povezanih privrednih subjekata.

2. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće u provođenju postupka ocjene dopuštenosti koncentracije primijenilo je odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanja relevantnog tržišta («Službeni glasnik BiH», broj 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10) te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekata („Službeni glasnik BiH“, broj 34/10).

Konkurencijsko vijeće, na osnovu člana 43. stav (7) Zakona, može koristiti sudsku praksu Evropskog suda i odluke Evropske komisije, kao i kriterije i standarde iz Uredbe Vijeća EK broj 139/2004 o kontroli koncentracije između privrednih subjekata, Obavještenje Evropske Komisije o konceptu koncentracija privrednih subjekata te Smjerenice za ocjenu horizontalnih/vertikalnih koncentracija.

3. Pravni osnov i oblik koncentracije

Kao pravni osnov predmetne koncentracije dostavljen je Okvirni ugovor o uvjetima kupoprodaje 100% dionica u CENTRAL OSIGURANJE d.d. Sarajevo, zaključen dana 28.06.2018. godine.

Privredni subjekt Croatia osiguranje d.d. Zagreb namjerava da stekne pojedinačnu kontrolu nad privrednim subjektom Central osiguranje. Transakcija će se provesti, po ispunjavanju ugovorenih preduvjeta, vanberzanskom blokovskom kupovinom cjelokupnog paketa dionica od trenutnih dioničara CENTAR GRADNJA d.o.o. koji posjeduju 30% dionica u Ciljanom društvu i Visoke škole „CEPS-CENTAR ZA POSLOVNE STUDIJE“ Kiseljak koji posjeduju 70% dionica, ugovorom koji se zaključuje kod profesionalnog posrednika - brokera.

Nakon obavljenih planiranih poslovnih aktivnosti Croatia osiguranje će imati 100% dionica i pojedinačnu kontrolu nad privrednim subjektom Central osiguranje.

Predmetna koncentracija predstavlja sticanje pojedinačne kontrole od strane privrednog subjekta Croatia osiguranje nad privrednim subjektom Central osiguranje, u skladu sa članom 12, stav (1), tačka b) Zakona.

4. Obaveza prijave koncentracije

Obaveza prijave koncentracije nastaje, u smislu odredbe člana 14. stav (1) Zakona i člana 2. pod b) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija privrednih subjekata, kada ukupni godišnji prihodi svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije ostvareni prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznose najmanje 8 miliona KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihov zajednički udio na relevantnom tržištu veći od 40,0%.

Ukupni godišnji prihodi privrednih subjekata učesnika koncentracije i njegovih povezanih privrednih subjekata, na dan 31. decembra 2017. godine:

Tabela 1.

	Adris grupa	Croatia osiguranje d.d. Zagreb	Central osiguranje
Ukupan prihod	KM	KM	KM
Svijet	(..)** ¹	(..)**	(..)**
BiH	(..)**	(..)**	(..)**

* u dopuni Prijave je dostavljen iznos od (..)** EUR

** ukupni prihodi privrednih subjekata Croatia osiguranje d.d. Mostar i njegovih povezanih društava (ukupan prihod samo privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar iznosio je (..)**KM)

Izvod: podaci iz Prijave/dopune Prijave/godišnjih finansijskih izvještaja

Prema podacima iz Tabele 1. učesnici koncentracije, odnosno njihovi povezani privredni subjekti su ispunili uslove iz člana 14. stav (1) tačke a) i b) Zakona, i to uslova koji se tiču ukupnog prihoda na svjetskom tržištu i prihoda na tržištu Bosne i Hercegovine te su bili u obavezi podnijeti prijavu koncentracije Konkurencijskom vijeću.

5. Relevantno tržište

Relevantno tržište koncentracije, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnom tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

¹ podaci predstavljaju poslovnu tajnu u smislu člana 38. Zakona o konkurenciji

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u proizvodnom smislu obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu posebice njihove bitne osobine, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Nadalje, prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvata cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je relevantno tržište predmetne koncentraciji tržište pružanja usluga neživotnog osiguranja, na kojem je aktivno Ciljno društvo.

Obzirom da oba učesnika koncentracije djeluju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine kao relevantno geografsko tržište utvrđeno je tržište Bosne i Hercegovine. Iako oba učesnika koncentracije imaju sjedišta u Federaciji BiH istovremeno imaju i poslovne jedinice u Republici Srpskoj.

Slijedom navedenog, relevantno tržište predmetne koncentraciji je tržište pružanja usluga neživotnog osiguranja na području Bosne i Hercegovine.

Obzirom da se radi o reguliranom tržištu nad kojim superviziju vrše entitetski sektorski regulatori za nadzor osiguranja te se navedena djelatnost ne može obavljati bez licence sektorskih regulatora, kako se navodi u dopuni prijave, Croatia osiguranje d.d. Zagreb ne pruža direktno usluge osiguranja u Bosni i Hercegovini već tu djelatnost vrši putem privrednog subjekta Croatia osiguranje d.d. Mostar.

Procjena tržišnih udjela u 2017. godini učesnika koncentracije i glavnih konkurenata prema kriteriju bruto premije osiguranja u KM, kako se navodi u Prijavi, sačinjena je na osnovu zvaničnih podataka entitetskih sektorskih regulatora (Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH i Agencije za osiguranje RS) te prikazana u Tabeli 2.

Tabela 2.

R.b	Privredni subjekt/osiguravatelj	Neživotno osiguranje	Tržište pružanja usluga neživotnog osiguranja %
1.	Euroherc osiguranje	(..)**	(..)**
2.	Sarajevo osiguranje	(..)**	(..)**
3.	Adriatic osiguranje	(..)**	(..)**
4.	Croatia osiguranje	(..)**	(..)**
5.	Triglav osiguranje (FBiH)	(..)**	(..)**
6.	Wiener osiguranje	(..)**	(..)**
7.	Central osiguranje	(..)**	(..)**
8.	Uniqa osiguranje	(..)**	(..)**
9.	Drina osiguranje	(..)**	(..)**
10.	Dunav osiguranje	(..)**	(..)**
11.	ASA osiguranje	(..)**	(..)**
12.	Atos osiguranje	(..)**	(..)**
13.	Zovko osiguranje	(..)**	(..)**
14.	Nešković osiguranje	(..)**	(..)**
15.	Grawe osiguranje (FBiH)	(..)**	(..)**
16.	Brčko gas osiguranje	(..)**	(..)**

17.	Osiguranje Aura	(..)**	(..)**
18.	VGT osiguranje	(..)**	(..)**
19.	Euros osiguranje	(..)**	(..)**
20.	Camelija osiguranje	(..)**	(..)**
21.	Triglav osiguranje (RS)	(..)**	(..)**
22.	MF Osiguranje	(..)**	(..)**
23.	Osiguranje Garant	(..)**	(..)**
24.	SAS-SuperP osiguranje	(..)**	(..)**
25.	Krajina osiguranje	(..)**	(..)**
26.	Merkur BH osiguranje	(..)**	(..)**
27.	Grawe osiguranje (RS)	(..)**	(..)**
	4+7	(..)**	(..)**
	Ukupno	(..)**	100

Izvor: podaci iz Prijave

Predmetnom koncentracijom zajednički tržišni udio učesnika koncentracije na tržištu pružanja usluga neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini iznositi će (..)** %.

6. Ocjena koncentracije

Konkurencijsko vijeće BiH je pri ocjeni dopuštenosti predmetne koncentracije imalo u vidu fragmentiranost tržišta pružanja usluga neživotnog osiguranja, kako je i prikazano u Tabeli 2, veliki broj konkurenata na istome, te relativno niske tržišne udjele svih konkurenata na tržištu, uključujući učesnike koncentracije kao i dostupnost različitih vidova plasmana usluga neživotnog osiguranja zainteresovanim korisnicima te sektorsku regulativu vezanu za konkretnu oblast privrede. Ocijenjeno je stoga da predmetnom koncentracijom neće doći do sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije kao ni stvaranja ili jačanja dominantnog položaja učesnika koncentracije.

Pored navedenog, provođenje predmetne koncentracije stvorit će uslove, kako se navodi u Prijavi, za povećanje tržišnog udjela poslovanja u segmentu osiguranja motornih vozila time će se povećati baza podataka o korelaciji premije osiguranja i šteta u Bosni i Hercegovini, što će biti od koristi pri redizajniranju postojećih proizvoda ali i uvođenju novih te će omogućiti ponudu proizvoda prilagođenijih potrebama i rizicima domaćih korisnika. U konačnici, koristi od navedenog će imati krajnji korisnici u smislu prilagođene i optimizirane cijene sa potrebnom uslugom.

Uz navedeno, Podnosilac prijave će povećati broj prodajnih lokacija čime će imati veću teritorijalnu pokrivenost što će rezultirati većom dostupnošću krajnjim korisnicima, a korisnici će pritom dobiti višu razinu usluge u svim segmentima (informiranje i kupnja svih proizvoda osiguranja, veći broj lokacija te povećana efikasnost prilikom prijave, procjene, obrade i isplate šteta).

Konkurencijsko vijeće je slijedom navedenog ocijenilo predmetnu koncentracije dopuštenom, u smislu člana 18. stav (2) Zakona, te odlučilo kao u dispozitivu ovog Rješenja.

7. Administrativna taksa

Podnosilac prijave na ovo Rješenje, u skladu sa članom 2. stav (1) tarifni broj 107. tačka d) pod 1) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem («Službeni glasnik BiH», broj 30/06), je dužan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 2.500,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednica

Adisa Begić